

INTERNATIONAL
7th USBILIM
SOCIAL SCIENCES CONGRESS

July 26-28, 2024

PARIS

**PROCEEDINGS
BOOK**

*INTERNATIONAL 7th USBILIM SOCIAL SCIENCES
July 26-28, 2024, PARIS*

PROCEEDINGS BOOK

EDITOR IN CHIEF
Assoc. Prof. Fahri OZSUNGUR

ISBN: 978-625-6997-36-3

by
AKADEMİK PAYLAŞIM PLATFORMU PUBLISHING HOUSE®

All rights of this book belong Akademik Paylaşım
Platformu Publishing House
Authors are responsible both ethically and juridically
APP Publications – 2024©
Issued: 24.06.2024

CONGRESS ID

CONGRESS TITLE

*INTERNATIONAL 7th USBILIM SOCIAL SCIENCES
July 26-28, 2024, PARIS*

DATE and PLACE

July 26-28, 2024, PARIS

ORGANIZATION

UBS-Institute of International Scientific Research and Strategy Development Association,
Akademik Paylaşım Platformu Eğitim Ltd.Şti.,Ankara,Türkiye

CONGRESS CHAIRS

Asist Prof. Aslı KAYA

EDITOR IN CHIEF

Assoc. Prof. Fahri OZSUNGUR

EDITOR

Asist Prof. Aslı KAYA

CONGRESS COORDINATOR

MSc Yasemi Nurbanu KAYA

PARTICIPANT COUNTRIES (21):

Albania, Azərbaycan, China, Cyprus, Egypt, India, Iran, Italy,
Kingdom of Bahrain, Kyrgyzstan, Malaysia, Morocco,
Nigeria, Pakistan, Poland, Philippines, Sudan, Thailand,
Turkey, United Arab Emirates, Uzbekistan

NUMBER OF PARTICIPANTS (114):

(Türkiye- 56 Other Countries- 59)

NUMBER OF ACCEPTED PAPERS

(Türkiye- 41, Other Countries- 49)

PRESENTATION

Oral presentation

EVALUATION PROCESS

All applications have undergone a double-blind peer review process

ISBN: **978-625-6997-36-3**

**SOSYAL MEDYA ARKADAŞLIK KISKANÇLIĞI ÖLÇEĞİNİN TÜRKÇEYE
UYARLANMASI ÇALIŞMASI**
STUDY TO ADAPT THE SOCIAL MEDIA FRIENDSHIP JEALOUSY SCALE TO
TURKISH

Sehile KURT

Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık
Anabilim Dalı,

Halil EKŞİ

Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık
Anabilim Dalı,

ORCID ID: 0000-0001-7520-4559

ÖZET

Bu çalışmada Sosyal Medya Arkadaş Kıskançlık Ölçeğinin (Social Media Friendship Jealousy) Türkçeye uyarlanması ve geçerlik güvenilir analizleri yapılarak Türkiye koşullarına uygun olup olmadığının değerlendirilmesi amaçlanmaktadır. Ölçek, arkadaşlık kıskançlığını sosyal medya bağlamında değerlendirmek için Vaillancourt ve ark. (2024) tarafından geliştirilmiş olup tek faktörlüdür ve yedi maddeden oluşmaktadır. Çalışmada ölçeğin Türkçeye uyarlanmasına ilişkin gerekli izinler alındıktan sonra; bağımsız uzmanlar tarafından Türkçeye çevrilmiş ve çeviriler uzman bir ekip tarafından değerlendirilmiştir. Oluşan çevirinin farklı uzmanlarca geri çevirisi yapılmıştır. Hazırlanan çeviri ile pilot uygulama yapılmasının ardından nihai forma son hali verilmeden önce Türk dili uzmanı görüşü alınması aşamalarını içeren, dilsel eşdeğerliği sağlamaya yönelik bir süreç yürütülmüştür. Yapılan çalışma 332 yetişkine (243 kadın, 89 erkek) uygulanmıştır. Yapılan doğrulayıcı faktör analizi sonucunda ölçeğin tek faktörlü yapısını koruduğu ve modelin iyi uyum gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır. Ölçüt geçerliği için Arkadaşlık Kıskançlığı Ölçeği ile birlikte 67 katılımcıya uygulanmış ve toplam puanlar arasındaki korelasyon sonucu pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğunu ortaya koymuştur ($r=.62$; $p<.01$). Ölçeğin güvenilirlik analizi sonucuna göre Crohbach alpha iç tutarlık katsayısı .84 olarak hesaplanmıştır. Sosyal Medya Arkadaşlık Kıskançlığı Ölçeği geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları neticesinde, Türkiye’de yetişkinlerin arkadaşlık kıskançlığını sosyal medya bağlamında geçerli ve güvenilir olarak ölçme gücüne sahip bir ölçme aracı olduğunu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: *sosyal medya, arkadaşlık kıskançlığı, ölçek uyarlama, geçerlik, güvenilirlik.*

ABSTRACT

This study aims to adapt the Social Media Friendship Jealousy Scale into Turkish and to evaluate whether it is suitable for Turkey's conditions by performing validity and reliability analysis. The scale was used by Vaillancourt et al. to assess friendship jealousy in the context of social media. (2024) and has a single factor and consists of seven items. After obtaining the necessary permissions for the adaptation of the scale into Turkish in the study; It was translated into Turkish by independent experts, and the independent expert translations were evaluated by a team of experts. The resulting translation was back-translated by different experts. After the pilot application was carried out with the prepared translation, a process was carried out to ensure linguistic equivalence, including the stages of obtaining the opinion of a Turkish language expert before the final form was finalized. The study was applied to 332 adults (243 women, 89 men). As a result of the confirmatory factor analysis, it was concluded that the scale maintained its single-factor structure and the model had a good fit. For criterion validity, it was applied to 67 participants together with the Friendship Jealousy Scale, and the correlation between the total scores revealed a positive significant relationship ($r=.62$; $p<.01$). According to the results of the reliability analysis of the scale, the Crohbach alpha internal consistency coefficient was calculated as .84. As a result of validity and reliability studies, the Social Media Friendship Jealousy Scale shows that it is a measurement tool that has the power to validly and reliably measure the friendship jealousy of adults in Turkey in the context of social media.

Keywords: *social media, friendship jealousy, scale adaptation, validity, reliability.*

1. GİRİŞ

Kıskançlık, sosyal bir canlı olan insanın ilişkilerinde hissettiği duygulardan biridir. Günümüzde sosyal medya, bireylerin günlük yaşamlarının vazgeçilmez bir parçası haline gelmiştir. Facebook, Instagram ve Twitter gibi platformlar, bireylerin arkadaşları ve aileleriyle iletişim kurmasını kolaylaştırmakta ve sosyal etkileşimleri artırmaktadır. Son yıllarda sosyal medyanın yaygınlaşmasıyla birlikte, bireylerin sosyal ilişkileri ve duygusal dinamikleri önemli ölçüde değişime uğramıştır. Özellikle arkadaşlık ilişkilerinde kıskançlık, sosyal medya platformları üzerinden daha görünür ve yaygın hale gelmiştir. Bu bağlamda, sosyal medya arkadaşlık kıskançlığı kavramının anlaşılması ve ölçülmesi, psikolojik araştırmaların önemli bir konusu haline gelmiştir.

TDK (2024) tanımına göre kıskançlık, bir kimse bir üstünlük gösterdiğinde veya sevilen birisinin, başkası ile ilgilediği kanısına varıldığında takınılan olumsuz tutumdur. Diğer adları ise günü, güncülük, haset, hasetçilik, hasetlik, hasutluktur. Kıskançlık, DeSteno ve Salovey'a göre (1996) "değer verilen biriyle kurulmuş olan ilişkinin gerçekten bozulması ya da tehlikeye girmesiyle artan, öfke, mutsuzluk ve korku duygularıyla kendini gösteren sapkın bir duygu durumu" olarak ifade edilir. Bakırcıoğlu (2013) ise kıskançlığı sevilen kişinin başkasına ilgi göstermesinin ya da ilgi gösterdiğinin sanılmasının yarattığı kırılma ve çekememezlik duygusu olarak tanımlar.

Kıskançlık dendiğinde ilk olarak akla romantik ilişkilerdeki kıskançlık gelmektedir. Bunun yanında kıskançlık aslında ilişki kurduğumuz birçok kişiye karşı hissedilen bir duygudur: kardeş kıskançlığı, çocuk-ebeveyn kıskançlığı, anne-çocuk kıskançlığı, baba-çocuk kıskançlığı, arkadaş ve iş arkadaşlığı kıskançlıkları gibi.

Alanyazına bakıldığında kardeş kıskançlığı ve romantik kıskançlık üzerine birçok araştırma olduğu görülmektedir. Fakat arkadaşlık kıskançlığı hakkında var olan araştırmalar oldukça azdır. Hâlbuki arkadaşlık ilişkilerinde yaşanan kıskançlık ise insanın sosyal ilişkileri içerisinde her yaş döneminde karşılaştığı bir durumdur. Arkadaşlık ilişkilerine iş yerinde, sokakta, mahallede, okulda vb. sıklıkla insanlarla temas edilen birçok ortamda karşılaşılmaktadır. Kardeş kıskançlığı; kardeşler arasında anne ve baba sevgisi ve ilgisinin paylaşılmasında oluşan bir yarış olarak ifade edilebilir. Romantik kıskançlık; duygusal yakınlığa bağlı yaşanan romantik ilişkilerde sık yaşanan bir duygudur.

Sosyal medya kullanımını bağlamında kıskançlığı değerlendirirken romantik ilişkiler üzerinden yapılan araştırmalar incelenebilir. Aydın ve Uzun (2021) tarafından yapılan araştırmaya göre romantik ilişkilerde bireylerin, eşlerine yönelik sosyal medya kıskançlık düzeyi yüksektir. Bir başka araştırmada çiftlerin sosyal medya bağımlılığının artması ile romantik ilişkilerindeki güven duygusunun anlamlı düzeyde azaldığı gözlemlenmiştir (Dinçsoy, 2021). Buna göre sosyal medya kullanımının çiftler üzerinde negatif bir etkisi olduğu sonucuna ulaşılabilir. Koşan (2023) yaptığı araştırmada sosyal ağı sitelerinin kullanım şeklinin romantik kıskançlığı tetiklediğini, potansiyel eř hakkında bilgi toplamak için önemli bir kaynak olduğu ve diğerkullanıcılardan gelen çeşitli beğeni, mesaj, yorum ve isteklerin romantik ilişkiyi tehdit eden unsurlar olarak algılandığı sonucuna ulaşmıştır. Kayrak ve ark., (2023) sosyal medyanın, çiftler arasında oluşan kıskançlık duygusunda önemli bir etkiye sahip olduğu, güvenli bağlanma stilinin kıskançlık duygusu üzerindeki öneminden bahsetmiştir. Güner ve Karaaziz (2022) yaptığı derleme çalışmasında Türkiye’de çok yaygın bir şekilde kullanılan Facebook’un; kullanıcılarına sunduğı istediğini paylaşabilme, bağlantı kurmak istenilen kişiye kolay bir şekilde ulaşabilme gibi özellikleri nedeniyle çiftlerin yeni biri ile ya da eski sevgilisi ile tekrar bağlantı kurma riski yaratmasının eşler arasında kıskançlığa ve bunun sonucunda güven problemlerine, aldatmalara ve hatta ayrılıklara neden olduğunu ortaya koymuştur. Küllük ve İşözen (2018) bireylerin Facebook’ta “sessizce takip etme”lerinin (lurking) sebebi güvensiz ve kıskanç olmaları mı, yoksa Facebook’ta buldukları sıradan takip etme eylemleri onları güvensiz ve kıskanç mı yapmaktadır sorusu üzerine yapılan çalışmada her iki tarafın da doğru orantılı olarak birbirini etkilediğı sonucunu destekleyen bir sonuç bulmuşlardır.

Arkadaş kıskançlığı ise okul, iş ve çevre ortamında çekirdek aile dışındaki insanlarla kurulan iletişimde kendini göstermektedir. Arkadaş kıskançlığı cinsiyet, başarı durumu, ekonomik durum ve sınıf düzeyi değışkenleri fark etmeksizin tüm ergenlerde yoğun olarak yaşanmaktadır (Akan, 2019). Özdemir, S., ve Erdem, R. (2020) yaptığı akademik örgütlerde kıskançlığın nedenleri ve sonuçlarının incelendiğı araştırma sonucuna göre akademisyenler arasında özellikle akademik terfi, başkalarının yükselmesini istememe, unvan kavgaları ve kadro alamama gibi konular çerçevesinde kıskançlığın yaygın olduğu tespit edilmiştir.

Tercih edilen sosyal medya uygulamasının kullanım amacı ve kıskançlık duygusu üzerindeki değışlendirmesi farklı olabilmektedir. Richter ve ark. (2022) yaptığı araştırmaya göre Snapchat daha çok flört ve yeni aşk ilgileri bulma amacıyla, Facebook ise hala arkadaşlarla iletişimde kalmak için kullanılan ana sosyal ağı sitesidir. Araştırmada kıskançlık yaratabilecek bir dizi

senaryo sunulduğunda, Snapchat'in Facebook'tan daha yüksek seviyelerde kıskançlık uyandırdığı tespit edilmiştir.

Araştırmalar düşünüldüğünde kıskançlığın farklı bağlamlarda farklı öznelere karşı hissedebilen bir duygu olduğu yorumu yapılabilir. Bu çalışmanın Türkiye alanyazınında daha az ışık tutulan bir alan olan arkadaşlık kıskançlığını sosyal medya bağlamında ölçen bir ölçme aracı sayesinde bir boşluğu dolduracağı öngörülmektedir.

2. YÖNTEM

2.1. Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu 18 yaş ve üstü yetişkin kadın ve erkek bireyler oluşturmaktadır. Katılımcılara ulaşmak için form oluşturulmuş ve 18 yaştan itibaren farklı yaştaki 332 yetişkine ulaşılmıştır. Ulaşılan yetişkin bireylerle ilgili demografik bilgiler Tablo 1’de yer almaktadır.

Tablo 1. *Katılımcıların Demografik Özellikleri*

	Demografik Özellik	n
Yaş	18-30	173
	31-45	122
	46-62	35
Cinsiyet	Kadın	243
	Erkek	89

Tablo 1’de görüldüğü üzere çalışma için ulaşılan 332 yetişkinin 243 kişisi kadın, 89 kişisi ise erkek bireylerden oluşmaktadır. Yaş aralığı olarak 18-30 yaş arası 173 kişi, 31-45 yaş arası 122 kişi ve 46-62 yaş arası 35 kişiye ulaşılmıştır.

2.2. Veri Toplama Araçları

Sosyal Medya Arkadaşlık Kıskançlığı Ölçeği (SMAKÖ)

Uyarlama çalışması yürütülen Sosyal Medya Arkadaşlık Kıskançlığı Ölçeği (SMAKÖ), arkadaşlık kıskançlığını sosyal medya bağlamında değerlendirmek amacıyla Vaillancourt ve ark. (2024) tarafından geliştirilmiştir. Ölçek tek faktörlüdür ve toplam yedi maddeden oluşmaktadır. Cronbach alpha değeri .87 olarak hesaplanmıştır. Ölçek 5’li likert tipi olarak geliştirilmiştir ve “Hiçbir Zaman (1)” ile “Her Zaman (5)” arasındaki sıklık ifadeleriyle

cevaplanmaktadır. Ölçekten alınabilecek puanlar 7 ile 35 arasındadır. Ölçekten alınan yüksek puanlar, sosyal medyada arkadaş kıskançlık seviyesinin yüksek olduğunu göstermektedir.

Arkadaş Kıskançlık Ölçeği (AKÖ)

Sosyal Medya Arkadaşlık Kıskançlığı Ölçeği Türkçe uyarlaması yapılacak olan bu çalışmada, uyum geçerlilik aşaması için Arkadaş Kıskançlık Ölçeği (AKÖ) kullanılmıştır. Arkadaş Kıskançlık Ölçeğinin amacı arkadaşlık kıskançlık düzeyini ölçmektir. Ölçek; ilgi (dikkat çekme), haset, başarı, imrenme, sahip olma, yakın ilişkiler (samimiyet) olmak üzere altı alt boyuttan oluşmaktadır. Güvenirlik çalışmalarında iç tutarlık katsayıları; tüm ölçek için .92, alt ölçekler için ise sırasıyla .90, .83, .63, .71, .71 ve .66 olarak hesaplanmıştır. AKÖ üçü tersine çevrilerek puanlanacak toplam 29 maddelik ve (1) Hiçbir zaman ile (5) Her zaman arasında değişen 5'li likert şeklinde bir değerlendirme ölçeğidir. Ölçekten alınabilecek en yüksek puan 145'tir. Ölçekten alınan yüksek puanlar, arkadaş kıskançlık seviyesinin yüksek olduğunu göstermektedir.

2.3. İşlem

Bu çalışmada orijinal adı "Social Media Friendship Jealousy (SMFJ)" olan ölçeğin Türkçeye uyarlanması amaçlanmıştır. Uyarlama çalışması için öncelikle ölçeği geliştiren araştırmacılar ile iletişime geçilerek gerekli olan izin alınmıştır. Türkçeye uyarlamasının yapılması sürecinde çeviri-tekrar çeviri yöntemi kullanılmıştır. Ölçeğin İngilizce dil bilgisi yeterli olan beş uzman tarafından Türkçeye çevirisi yapılmıştır. Yapılan çeviriler İngilizce dil bilgisi ve alan bilgisi yeterli farklı uzmanlarca çeviriler karşılaştırılarak incelenmiş ve ölçeğin Türkçe çevirisi oluşturulmuştur. Ardından bağımsız uzmanlara geri çeviri yaptırılarak geri çeviri İngilizce hali ile orijinal İngilizce hali kıyaslanmıştır. Oluşturulan Türkçeye çevrilmiş ölçek, Türk dili ve edebiyatı alanında uzman bir kişiye sunulmuş ve dil bilgisi açısından incelenerek gerekli görülen son düzenlemeler yapılmıştır. Böylece ölçeğin çeviri işlemleri sonuçlanmış ve yapılan pilot çalışma sonrasında ölçek maddelerinin anlaşılır olduğu görüldüğünde Sosyal Medya Arkadaşlık Kıskançlığı Ölçeğinin (SMAKÖ) uygulanması için nihai haline ulaşılmıştır.

Sosyal Medya Arkadaşlık Kıskançlığı Ölçeğinin (SMAKÖ) geçerlik çalışmaları kapsamında yapı geçerliği ve ölçüt geçerliği incelenmiştir. Yapı geçerliği için doğrulayıcı faktör analizi uygulanmıştır. Doğrulayıcı faktör analizinde daha önceden belirlenen bir kuramsal yapı doğrultusunda geliştirilen ölçme aracından elde edilen verilere dayanarak, söz konusu yapının doğrulanıp doğrulanmadığı test edilmeye çalışılmaktadır (Çokluk, Şekercioğlu ve

Büyüköztürk, 2012). Doğrulayıcı faktör analizi IBM SPSS AMOS programı kullanılarak yapılmıştır. Doğrulayıcı faktör analizinde test edilen modelin uyum iyiliğini belirlemek için Ki-Kare Uyum Testi, Karşılaştırmalı Uyum İndeksi (CFI), Normlaştırılmış Uyum İndeksi (NFI) ve Yaklaşık Hataların Ortalama Karekökü (RMSEA) kullanılmıştır.

Sosyal Medya Arkadaşlık Kıskançlığı Ölçeğinin ölçüt bağlantılı geçerlik çalışması, Arkadaşlık Kıskançlık Ölçeği ile ilişkisi incelenerek yapılmıştır. Ölçekler arasındaki ilişki korelasyon analizi ile IBM SPSS programı kullanılarak incelenmiştir. Son olarak Sosyal Medya Arkadaşlık Kıskançlık Ölçeğinin güvenirlik düzeyini belirlemek amacıyla Cronbach Alpha iç tutarlık katsayısı hesaplanmıştır.

3. BULGULAR

3.1. Yapı Geçerliği

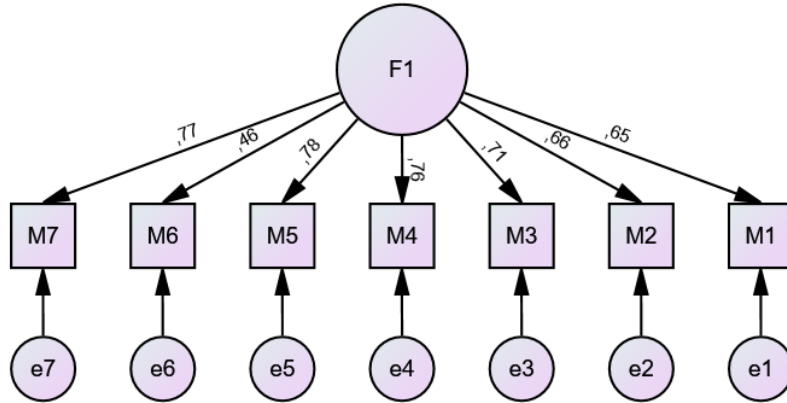
Ölçeğin orijinal formundaki yapısını değerlendirmek üzere doğrulayıcı faktör analizi (DFA) yapılmıştır. Elde edilen DFA sonucu ilk olarak ki kare değerinin serbestlik derecesine oranıyla değerlendirilmiştir. Ki kare değerinin serbestlik derecesine oranının 5'ten küçük olması gerekmektedir (Kline, 2005). Bu çalışmada bu oran (37,47/14) 2.67 olarak bulunmuştur. Modelin uyum iyiliği indekslerinde TLI, CFI, GFI ve IFI için kabul edilebilir değerlerinin .90 ve üzeri olduğu, RMSEA için ise .08 ve daha düşük olması gerektiği belirtilmektedir (Tabachnick ve Fidell, 2001). Bu kriterler doğrultusunda modelin iyi uyum gösterdiği söylenebilir. Ölçeğe ilişkin uyum indeksleri Tablo 2'de ve yol diyagramı ise Şekil 1'de verilmiştir.

Tablo 2. Sosyal Medya Arkadaşlık Kıskançlığı Ölçeğinin Uyum İyiliği İndekslerine İlişkin Değerleri

Model	χ^2	df	χ^2/df	TLI	CFI	GFI	IFI	NFI	RMSEA
Form	37,471	14	2.68	.96	.973	.966	.938	.96	.071

Tablo 2'de görüldüğü üzere Sosyal Medya Arkadaşlık Kıskançlığı Ölçeğinin uyum iyiliği indekslerini ifade eden TLI, CFI, GFI, IFI, NFI değerleri .90'ın üzerinde olduğundan modelin iyi uyum gösterdiği söylenebilir (TLI=.96, CFI=.97, GFI=.97, IFI=.94, NFI=.96). RMSEA değeri ise .08'den düşük çıkmıştır ve bu da ölçeğin uyum indekslerinin iyi olduğu sonucunu vermektedir (RMSEA=.07).

Şekil 1. Sosyal Medya Arkadaşlık Kıskançlığı Ölçeğine İlişkin Yol Diyagramı ve Faktör Yükleri

Ölçeğin faktör yükleri Şekil 1’de görüldüğü üzere .46 ile .78 arasında değişmektedir. Modelin uyum indeksleri incelendiğinde ölçeğin üç boyutlu modelinin kabul edilebilir düzeyde uyum verdiği görülmüştür ($\chi^2=37,47$, $df=14$, $p<0.01$; GFI= .97; IFI=.94; CFI=.97; TLI=.96; RMSEA=.07).

3.2. Ölçüt Geçerliliği

Sosyal Medya Arkadaşlık Kıskançlığı Ölçeğinin ölçüte dayalı geçerliliğini belirlemek amacıyla yapılan çalışmada 67 yetişkin kişiye Sosyal Medya Arkadaşlık Kıskançlık Ölçeği ve Arkadaşlık Kıskançlık Ölçeği birlikte uygulanmıştır. Bu iki ölçekten elde edilen değerler arasındaki ilişki incelenmiştir. Ölçekler arasındaki Spearman sıra farkları korelasyon katsayısını gösteren bulgular Tablo 3’te verilmiştir.

Tablo 3. Sosyal Medya Arkadaşlık Kıskançlığı Ölçeği ile Arkadaşlık Kıskançlık Ölçeği Arasındaki İlişki

Ölçek	n	\bar{x}	SS	r
SMAKÖ	67	11,28	5,64	.62**
AKÖ	67	49,97	18,47	

** $p<.01$

Tablo 3’te görüldüğü üzere ölçüt geçerliliğini sağlamak amacıyla yapılan Sosyal Medya Arkadaşlık Kıskançlığı Ölçeği toplam puanı ile Arkadaşlık Kıskançlık Ölçeği toplam puanı arasında yapılan korelasyon analizi sonucunda aralarında pozitif yönde ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($r=.62$; $p<.01$).

3.3. Güvenirlik Çalışması

Güvenirlik analizi için SPSS programı kullanılmış ve yapılan analiz sonucunda Sosyal Medya Arkadaşlık Kıskançlığı Ölçeğinin tümü için Cronbach alpha iç tutarlılık güvenirlik katsayısı .84 olarak hesaplanmıştır. Cronbach Alpha katsayısının 0.80'den büyük olması ölçeğin yüksek derecede güvenilir olduğunu göstermektedir (Özdamar, 2004). Buna göre Sosyal Medya Arkadaşlık Kıskançlığı Ölçeğinin yüksek derecede güvenilir olduğu söylenebilir.

TARTIŞMA ve SONUÇ

Bu çalışmanın amacı Vaillancourt ve ark. (2024) tarafından geliştirilen Sosyal Medya Arkadaşlık Kıskançlığı Ölçeğinin Türkçeye uyarlanmasıdır. Bu amaçla öncelikle gerekli izinler alınmış ve çeviri sürecine geçilmiştir. Ölçek İngilizce dil bilgisi düzeyi yeterli olan beş uzman tarafından Türkçeye çevrilmiştir. Bu çeviriler alanında ve İngilizce dil bilgisinde yeterli düzeye sahip uzmanlarca panel yapılarak değerlendirilmiştir. Ardından önceki çeviri sürecinde yer alan uzmanlardan bağımsız olarak üç uzman tarafından, oluşan Türkçe çevirinin İngilizceye geri çevirisi yapılmıştır. Çeviriler karşılaştırılarak ölçeğin Türkçe formu oluşturulmuştur. Oluşturulan form Türk dili ve edebiyatı alanında uzman bir kişiye sunulmuş ve dil bilgisi açısından incelenerek gerekli düzeltmeler yapılmıştır. Tüm bu işlemlerin sonucunda ölçeğin Türkçe formu uygulanmaya hazır hale getirilmiştir.

Bu çalışma için 332 yetişkine (243 kadın, 89 erkek) ulaşılarak uygulama yapılmış ve veri toplanmıştır. Ölçeğin geçerliğini belirlemek amacıyla yapı ve ölçüt geçerliği için analizler yapılmıştır. Ölçüt geçerliği için 67 yetişkine Sosyal Medya Arkadaşlık Kıskançlığı Ölçeği ile daha önce geçerliği ve güvenirligi kanıtlanmış Arkadaşlık Kıskançlığı Ölçeği birlikte uygulanmış ve iki ölçeğin toplam puanları arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır ($r=.62$). Ölçeğin faktör yapısını incelemek için doğrulayıcı faktör analizi yapılmıştır. Madde analiz değerleri anlamlı ve uygun bulunmuştur ($\chi^2=37,47$, $df=14$, $p<0.01$; GFI= .97; IFI=.94; CFI=.97; TLI=.96; RMSEA=.07). Ölçeğin tümü için Cronbach alpha iç güvenirlik katsayısı .84 olarak hesaplanmıştır ve buna göre güvenirlik analizi sonucunun yüksek olduğu söylenebilir. Bu değerler ölçeğin iç tutarlık, geçerlik ve güvenirlik sonuçlarının yeterli olduğunu göstermektedir.

Sosyal Medya Arkadaşlık Kıskançlık Ölçeği, kişiye sosyal medyada arkadaşlığında yaşadığı kıskançlık hakkında bir farkındalık kazandırmaktadır. Ölçme aracının sosyal medyadaki

arkadaşlık üzerindeki kıskançlığı ölçmeye yönelik olması araştırmanın önemini gösteren bir farklılıktır. Sosyal medya kullanımının arttığı, sosyal medya arkadaşlıklarının oluştuğu bu zamanda bu arkadaşlık ilişkilerinde yaşanabilecek kıskançlığın belirlenmesi ihtiyacı oluşabilir. Sosyal medya arkadaşlık kıskançlığı üzerine yapılacak çalışmalarda yetişkinlerin kıskançlık durumunu belirlemeye yönelik çalışmalarda işlevsel olarak kullanılabilir bir ölçek olduğu öngörülmektedir.

Ölçeğin psikometrik özelliklerinin incelenmesi amacı ile gerçekleştirilen çalışmada geçerlik ve güvenilirlik çalışmalardan elde edilen bulgular sonucunda Sosyal Medya Arkadaşlık Kıskançlığı Ölçeğinin Türkçeye uyarlanmış geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğunu göstermektedir.

KAYNAKÇA

- Akan, Y. (2019). Ergenlerin arkadaş kıskançlık düzeylerinin incelenmesi. *Tam Metin Kitabı Full Text Book*.
- Aydın, Y. E., ve Uzun, N. B. Romantik İlişkilerde Sosyal Medya Kıskançlığı Ölçeği (RİSMKÖ): Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *OPUS International Journal of Society Researches*, 18(44), 7883-7911. <https://doi.org/10.26466/opus.890331>
- Bakırcıoğlu, R. (2013). *Çocuk ve ergende ruh sağlığı*. Ankara: Anı.
- Çokluk, Ö., Şekercioğlu, G., & Büyüköztürk, Ş. (2012). *Sosyal bilimler için çok değişkenli istatistik: SPSS ve LISREL uygulamaları*. Ankara: Pegem Akademi.
- DeSteno, D. ve Salovey, P. (1996). Evolutionary origins of sex differences in jealousy?: Questioning the "fitness" of the model. *Psychological Science*, 7, 367-372. <https://doi.org/10.1111/j.1467-9280.1996.tb00391.x>
- Dinçsoy, B. (2021). Sosyal medya bağımlılığının, romantik ilişkilerdeki güven duygusu ve ilişki doyumu açısından incelenmesi (Yüksek lisans tezi). İstanbul Kent Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.
- Güner, T., & Karaaziz, M. (2022). Romantik ilişkisi bulunan bireylerin Facebook kıskançlığı ve güven algısı üzerine bir derleme. *Pearson Journal*, 7(22), 132-139.
- Kayrak, M. E., Çaplı, M., Aksakallı, G., & Karaaziz, M. (2023). Kıskançlık duygusu ile ilgili bir derleme. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 25(3), 1079-1090.
- Kline, R. B. (2005). *Principles and practice of structural equation modeling* (2nd ed.). New York: Guilford Publications.
- Koşan, Y. (2023). Üniversite öğrencilerinin romantik ilişkilerinde sosyal ağ sitelerinin rolünü keşfetmek. *Ordu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 13(2), 2307-2336. <https://doi.org/10.48146/odusobiad.1181735>
- Küllük, E., & İşözen, H. (2018). Bir sosyal paylaşım ağı örneği olarak Facebook üzerinden sessizce takip etmenin romantik ilişkiler üzerindeki etkisi. *Biruni Sağlık ve Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2(1), 1-20.
- Özdamar, K. (2004). *Paket programlar ile istatistiksel veri analizi* (Genişletilmiş 5. baskı). Eskişehir: Kaan Kitapevi.
- Özdemir, S., & Erdem, R. (2020). Akademiklerin yeşil gözlü canavarı: Kıskançlığın nedenleri ve sonuçları üzerine fenomenolojik bir çalışma. *Nitel Sosyal Bilimler*, 2(1), 19-39.

Richter, M., Schlegel, K., Thomas, P., & Troche, S. J. (2022). Adult attachment and personality as predictors of jealousy in romantic relationships. *Frontiers in Psychology, 13*, 861481. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2022.861481>

Tabachnick B.G. and Fidel, L.S.(2001). *Using multivariate statistics* (4th ed.). Boston: Allyn and Bacon.

Türk Dil Kurumu (2024). *Güncel Türkçe Sözlük*. www.tdk.gov.tr adresinden erişildi.

EK 1 – Sosyal Medya Arkadaşlık Kıskançlık Ölçek (SMAKÖ) Maddeleri

Lütfen sosyal medyada belirli durumlarda kıskançlık yapma ihtimalinizi 5 puanlık ölçeği kullanarak belirtiniz.

(1 - Hiç katılmıyorum, 2 – Katılmıyorum, 3 - Kısmen katılıyorum, 4 – Katılıyorum, 5 - Her zaman katılıyorum)

	1	2	3	4	5
1. Arkadaşınız başka bir arkadaşıyla olan fotoğraflarını paylaşırsa kıskanırsınız.					
2. Arkadaşınız sizi etiketlemeden bir fotoğraf paylaşırsa kıskanırsınız.					
3. Arkadaşınız sizin dahil olmadığınız bir fotoğraf ya da video paylaşırsa kıskanırsınız.					
4. Arkadaşınız başka bir arkadaşının gönderisine yorum yaparsa kıskanırsınız.					
5. Arkadaşınız başka bir arkadaşının doğum günü gibi önemli bir etkinliği hakkında gönderi paylaşırsa kıskanırsınız.					
6. Arkadaşınız sizin hoşlanmadığınızı bildiği birinin gönderisine yorum yaparsa kıskanırsınız.					
7. Arkadaşınız ortak bir arkadaşınızın gönderisini tekrar paylaşırsa (re-post) kıskanırsınız.					